II. évfolyam. Jánosháza, 1906. május hó 24. 21. szám.

Jánosháza és Vidéke

Társadalmi és helyiérdekü hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . . . 8 korona
Félévre . . . . . 4 korona
Negyedévre . . . . . 2 korona
Egyes szám ára 20 fillér.
Nyilt-tér sora 40 fillér.
Hirdetések nagyság szerint.

Felelős szerkesztő és kiadó:
MARTON ADOLF.
Főmunkatárs:
NOVÁK PÁL.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez intézendők.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.
Egyes szám RADICS LAJOS [illegible]
20 fillérért kapható.

Az iparosok szervezkedése.

Azoknak a tényezőknek, akiknek ügykörébe a magyar ipar jóléte és bajai tartoznak, két szállóige képezi kedvelt vesszőparipáját: az iparfejlesztés és az iparosok szervezkedése. Magyarország iparfejlesztését ezuttal nem kivánom bonckés alá venni, erre nézve csak annyit jegyzek meg, hogy az hasonlit azokhoz a levelekhez, melyek sohasem jutnak a cimzett birtokába.

Ha ezek a faktorok azt hiszik, hogy azzal a horribilis összeggel, amelyet ily cim alatt az évi költségvetésbe beállitanak, már megmentették a magyar kisipart, ugy ez egyszerüen önámitás. Én azon véleményen vagyok, hogy az illetékes körök sokkal bölcsebbek, semhogy az oly gyakran odavetett iparpártolás üres jelszavait bármily csekély mértekben is komolyan vennék. Azok az óriási összegek, melyek ily cimen könyveltetnek el, minden más osztálynak javára szolgálnak, csak éppen annak nem, amelynek részére eredetileg rendeltettek. A szubvenciók stb. cimén kiutalt összegeket a nagyiparosok veszik kézhez, akik pedig az adózás terén a legnagyobb előzékenységgel találkoznak. A tulajdonképeni ipar, a kézmű- és kisiparos pedig e mellett tönkre megy. Miféle szánalmas mosolyt kelt például minden kisiparosnál a lapokban nemrégiben közölt az a hir, hogy a kereskedelemügyi miniszter ennyi és ennyi ezer koronát adott egy ipartestületnek tanulmányozás céljából és hogy ezen utazásokon kizárólag jómódu iparosok és háztulajdonosok vettek részt.

Mit pártoltak tehát itt tulajdonképpen? Azt hiszem, hogy ezzel a magyar pénzzel inkább a külföldi szállodákat és szórakozó helyeket támogatták, mint az illető iparágakat, melynek fejlesztésére ez az összeg szánva volt. Egyelőre azonban elég az »iparpártolásból«. Ezuttal az iparosok szervezkedéséről akarok értekezni, amelyet a különböző napilapok ujságcikkekben tárgyaltak. Az uj ipartörvény gyakran és sokat igérőleg emlegeti az egyes iparágak szervezkedésének föltétlen szükségességét.

Ez nem ujság. A legkülömbözőbb iparágak néhány agilis férfia évek óta fáradozik azon, hogy iparágát szervezze és az illető iparosokat egy kalap alá vonja. És éppen azok a faktorok, akik vizet prédikálnak és bort isznak, — a külömböző iparágak szervezkedésének szükségességét a legszebb frázisokban hangoztatják, éppen legkevésbbé támogatják a szervezők nemes és bizonnyal nagylelkü törekvéseit.

Sőt éppen ellenkezőleg, azoknak, akiknek iparáguk felvirágzása, szervezése valóban szivükön fekszik, mindenképpen megnehezitik céljaik elérését. Hogyan képzelik ugyanis az illető faktorok a szervezkedés lehetőségét akkor, amikor annak a néhány tevékeny embernek a kormány minden segélyét, támogatását nélkülöznie kell? Ha az irányadó tényezőknek komoly céljuk lenne az iparosok szervezkedését előmozditani és ha teljes sulyában felfognák annak nagy horderejét, hogy a szervezett munkassággal szemben mindenben mindenkor jól szervezett munkaadó csoport állhasson, akkor azokkal az emberekkel szemben, akik életcéljukul tüzték ki az ilyen erős szervezet létesitését, sokkal nagyobb előzékenységet kellene tanusitani, mint ahogy azt a mai kormány teszi.

Elsősorban is a kormánynak a szaksajtót, vagyis azt az igazi szaksajtót, amely az illető iparág szakemberének vezetése alatt áll, a leghatékonyabban kellene támogatnia és elismernie.

A különböző iparosoknak már fennálló szakszervezetei sem birnak a szükséges lefolyással és előterjesztéseik, memorandumaik csak legritkább esetben találnak meghallgatásra. Mindig csak a nagyiparosokat és gyárosokat tolják az előtérbe és azok élvezik azokat a kedvezményeket, amelyek tulajdonképpen a kisipar céljaira szolgálnának. Ha komolyan akarják az iparosok szervezkedését lehetővé tenni, akkor a kormánynak elsősorban a szaksajtót kell támogatnia, másodsorban az iparosok különféle szövetségeit ösztöndijakkal és megfelelő kedvezményekkel kell ellátnia.

Mindaddig, mig a kormány a kisiparosokat ily módon nem támogatja, nem szabad elfelednünk, hogy »az iparosok szervezkedése« és az »iparpártolás« jelszavai ugyanazok maradnak, a mik mai napig voltak: »üres jelszavak és frázisok.«

Steiner Gyula.

Pénzintézetek ellenőrzése.

Irta: Dr. Bembey Imre.

A Pesti Hirlap egy cikkirója a napokban a kereskedelmi törvénynek azon szakaszait, melyek az igazgatóság és felügyelőbizottság hatáskörét szabályozzák, törvényhozási utón akképp kivánja módositatni, illetve kiegészittetni, hogy pénzintézetek, takarékpénztárak és szövetkezeteknél az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjai, ha harmadizigleni rokonságban levők, meg nem választhatók. Továbbá hogy: az igazgatóság és felügyelő-bizottsag tagjai annál az intézetnél, melynél egyik vagy másik minőségben tisztséget vállalnak, sem közvetlen, sem közvetve hitelt nem élvezhetnek, kezesképpen pedig semmiféle minőségben nem szerepelhetnek. Tagadhatatlan, hogy ha ezen módositások törvényileg kimondatnának, a pénzintézeteknél felette sok nyilt és titkos visszaélésnek, számos bajnak és még több anyagi kárnak lehetne elejét venni. Hogy mikép keletkezhetik ezen gyakran sajnos állapot, ezt bővebben nem kell fürtatni.

A rokon igazgatósági tagok vagy szerepvivő egyének az intézetnél, vagy csak igazgatósági közkatonák. Az első esetben nyilvánvalóan rateszik az intézetre hatalmuk bélyegét és akkor a többieknek, hacsak nem akarnak ütközetet váltani az intézetnél, vagy egyébb kellemetlenségeknek magukat kitenni, hallgatniok és illetve bármi hátrányos intéz

kedést eltürniök kell. Ha pedig nem szerepvivők, akkor is alattomban vagy pedig a helyzethez képest nyiltan addig intrikálnak, ténykednek, harcolnak, támadnak, mig — egybeforrott érdekeik, mely azonban többnyire nem a köz- vagy a részvényesek érdeke, kielégitést nyertek. Ezek ismert dolgok és minden intézet, melyben ily rokonsági állapotok uralkodnak, még ha a részvényesek megfelelő dividendát kapnak is, sőt a mérleg is kedvezőnek látszik, rendszerint oly sebet rejt magában, mely az első jelentéktelen szurásra is piszkos, förtelmes genyt vált ki.

Ép azért az államnak, mely számtalan apróbbnál apróbb érdeket helyez oltalma alá, mely például egy bekeritett helyen történt csirkelopásért hat havi börtönnel sujtja a tettest, kötelessége volna a közgazdasági szabadság elvének fenntartásával, e kérdésbe végre hatékonyan belenyulni, mert nem lehet tudni, hogy az országban mennyi komprimált és még rejtett intézeti mocsok van a jelzett viszonyok folytán széltében felhalmozva.

Azonban addig is, mig az állam a maga nehézkességével e kérvénybe belenyul, a közvéleménynek és első sorban a független sajtónak kellene megmozdulnia és egyáltalán a pénzintézetek vezetésének, ténykedéseinek, mérlegeinek gyakran megtévesztő voltába belevilágitania. Lám a pozsonyi esküdtek csak nemrégiben jelét adták lelki éberségöknek, midőn egy szerkesztőt, ki egy pénzintézet mérlegét lapjában a kellő mértékre szállitotta le és akit emiatt a megtámadott pénzintézet sajtópörbe fogott — felmentett.

És addig is, mig a kérdéses módositások törvényhozói uton megvalósithatnának, magoknak a részvényeseknek ily értelmü alapszabálymódositásokat szorgalmazniok kellene. Én magam is egy helybeli pénzintézet alapszabályaihoz hasonló értelmü módositásokat ajánlottam, mint a milyeneket azon cikkiró javasol.

Azonban én még tovább is mentem. A kérdéses pénzintézetnél tudnillik a helyzet az, hogy após és vő együtt ül az igazgatóságban és az egyik igazgatósági tagnak sógora egyik cégvezető, mig a felügyelő bizottság egyik tagjának neveuje az intézetben magasabb hivatalnoki állást visel.

Én tehát a vonatkozó alapszabályhoz következő módositást nyujtottam be:

»Az igazgatóság tagja nem lehet az, ki az intézet hivatalnokaival, ügyészével felvagy lemenő rokonságban vagy sógorságban van«

Természetes, hogy ez csak a magasabb, vezetőhivatalnokokra vonatkozik és hogy ugyanezen akadály a felügyelő-bizottság tagjaira is kiterjesztendő és illetve viszont célszerü kimondani azt is, hogy fontosabb állásba nem lehet alkalmazni oly egyént, ki az igazgatóság vagy felügyelő-bizottság egyikmásik tagjával harmadizigleni rokonságban van.

Mert az bővebb megvilágitásra nem szorul, hogy ott, ahol a fontosabb állást betöltő hivatalnokok az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagokkal szoros rokonságban vannak, ott, még ha tisztátlan szándéktól eltekintünk is, visszás és az intézetre nem üdvös állapotok keletkezhetnek. Hogy csak érintőleg említsem, ilyen tisztviselőknek a fizetése sohasem elég nagy, a legyelem lazán kezeltetik, mert különben torzsalkodások támadnak az igazgatósági tagok között, azonkivül egyébb különféle érdekek érvényesülnek, melyek gyakran legkevésbbé az intézet hasznára vannak. Sőt tudok egy esetről, midőn egy intézetnek két főbb hivatalnoka összejátszva egy rok n igazgató és felügyelőbizottsági és még két-három a titokba bevont igazgatósági taggal a többi 10—12 igazgatósági tag háta mögött a három év óta fennállott intézetet egyszerüen egy budapesti intézet kezére játszották, minek folytán természetesen a rútul kijátszott igazgatósági tagok az intézetből kiléptek, minek eredménye az volt, hogy az igy átalakult intézet — kihozott az első évi működése végén 42 korona 30 fillér, azaz negyvenkét korona 30 fillér tiszta jövedelmet.

De a pénzintézetek visszaéléseinek részbeni megszüntetésére fontos szerepe lenne biróságainknak is.

Nincs semmiféle kisebbség sem közigazgatási, sem politikai, sem egyesületi, vagy bármi más irányban, mely annyira meg lenne bénitva az ellenőrzésben, mint a részvénytársaságok közgyüléseinek kisebbsége.

(Folyt köv.)

Tanitói közgyülés.

Az orsz. izr. tanitóegyesület győrvidéki köre f. hó 19-én Kisbéren tartotta közgyülését, melyen a tagokon kivül Lőrincy György komárommegyei tanfelügyelő, dr. Neumann Ignác hitközségi, Dr. Márkus N. iskolaszéki elnök és Kisbér intelligenciájának szinejava jelen voltak. A központot képviselték Biró Samu és Bárd Rezső fővárosi tanitók

A gyülést Pfeiffer Mór. a kör elnöke nyitotta meg. aki zengzetes szavakban üdvözölte a szép számmal megjelent tagokat és vendégeket, különös megtiszteltetésnek jelezte a tanfelügyelő megjelenését. Utóbbi közismert ékesszólásával melegen ezt viszonozta és kiemelte, hogy jól esik látnia, mily háladatos a zsidóság. Tanitóit „világosan látóknak" nevezi, kik a jövőbe néznek s iparkodnak magas szinvonalra emelni az iskoláikat. Midőn még a hitközség és iskolaszék nevében az elnökök üdvözölték a megjelent tanitókat s legőszintébben fejezték ki örömüket afölött, hogy a kör szerény községüket szemelte ki tanácskozása helyéül.

A napirendet Havas Károly komáromi tanitó kezdte meg, aki gyönyörü beszédben méltatta a f. évben elhalálozott az egylet három oszlopos tagjának (Schön Bernát győri, Herzfeld Jakab tatai és Sági József kisbéri tanitók) kegyeletes emlékét. Utána Vajda Géza győri nagytudományu polg. isk. tanár „Modern eszmék a paedagogia szolgálatában" cimü felolvasást tartott, melyben különösen a feminismusnak enged tág tért. A terjedelmes, de tanulságos és szórakoztató felolvasást követte Biró Samu értekezlete „Az osztályozásról a népiskolában", mely tétel érdekes vitára és eszmecserére adott alkalmat. Befejezésül Blau Henrik (polg. isk. tan. Pápán) szabad előadást tartott „az énektanitásról a népiskolában a szolmizáló módszer alapján". Amilyen untatónak hangzik a tétel, oly érdekfeszitően és még a laikus részére is világosan felfoghatónak magyarázta az előadó. Hosszantartó taps- és éljenzéssel jutalmazta a hallgató közönség. A napirendet Breuer Gyula titkár jelentése zárta be, melyben kiemelte, hogy az egylet vagyona a 200,000 koronát tulhaladja.

Vágó tatai tanitó inditványára a gyülés üdvözlő táviratot menesztett ő Excellentiája Apponyi gróf vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, megköszönvén a korpótléktöbbletről szóló törvény alkotását.

Az inditványok sorában Kőrösi József szombathelyi tanitó az évzáró vizsgák eltörlését javasolja s inditványozza, hogy a kör a győri izr. iskolaszéknek jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon, miután ezen már más alkalommal tett inditványát elsőnek foganatositotta.

Következett a tisztujitás.

Elnök, ki immár a 10-ik közgyülést vezette, célszerübbnek véli ezen tisztséget fiatalabb, buzgóbb erőre ruházni. A közgyülés zajos éljenzéssel a tisztikarnak eddigi működése iránt való elismerését kifejezvén, további ily sikerdús vezetésre kéri föl. A gyülés befejeztével Pfeiffer elnök hálás köszönetet mond Gruisz Gyula, a ménesbirtok igazgatójának azon szivességéért, hogy a termet a körnek a legnagyobb készséggel átengedte

A jövő közgyülés helyéül Győr jelöltetett ki s pedig azon okból, mert az egylet ezzel kapcsolatosan 25 éves fennálását jubilálja.

Böhm kisbéri tanitó ujabban tolmácsolta hitközségének köszönetét a megtiszteltetésért és meghivta annak nevében az összes kartársakat, számszerint 60-at, az iskola udvarán rendezett társasvacsorára.

Fényes tanujelét adta a kisbéri hitközség a tanügy iránti érdeklődésének ez alkalommal is. Elhalmozta a vendégül látott idegen tanitókat szeretetük és ragaszkodásuk minden jelével.

Felesleges emliteni, hogy az 5 órai gyülésezés után jól esett a dúsan megrakott asztalokhoz ülni. A házigazda szerepét a hitközség adta, kielégitvén a legmagasabb igényeket is.

Lelkes felköszöntőkben sem volt hiány. A kedélyes együttlétet az éjféli ora zavarta meg, mivel az idő elérkezett az indulóra, hogy ki-ki a megjelent tanitók közül folytathassa a félbenhagyott munkáját az iskolájában. Köszönettel kell adózni Rona Manó és Szente I. iskolaszéki tagoknak, kik az érkező vendégeket már a vasutnál fogadták s mindenki iránt a legnagyobb figyelmet tanusitották.

Weisz Salamon.

Merengés.

Holdas nyári éj van . . .
Én merengve állok,
Valahol nagymesszen
Huzzák a cigányok.
A suttogó szellő
Halkan felém hozza
Azt a siró nótát:
»Tépett őszi rózsa.«

Sir zokog a nóta . . .
Én is búsan állok,
Egő két szemembe
Lassan könny szivárog;
Mintha az a nóta
Épen nekem szólna,
Mintha ifjuságom
Régen eltünt volna.

NOVÁK PÁL.

Féltékenység.

Ne higyj valónak, mit csak sejtesz,
Vigyázz a vádra, mit kiejtesz.
A gyanu öl s bár nem ér tetten:
Elvesztünk benne mindaketten.

Hit, kedv elhagy, beáll a bánat,
Te értem sóhajtsz, én utánad,
S előbb-utóbb mi lesz a vége?
Egyszer csak nem törődünk véle! . . .

BALLA MIKLÓS.

Az utcák öntözési költségeinek fedezésére adakoztak:

Kovács Henrik	10 korona
Özv. Salzberger Pálné	10
Kohn testvérek	10
Löwinger Ignác	4
Fodor Simon	2
Németh János h. biró	5
Özv. dr. Pollacsekné	2
Jasofszky György	2
Bauer József	1
Szénássy Sándor	1
Ritter Imre	2
A szerkesztőség	5
Stern Jenő	10
Salzberger Mór	10
Rozner József	10
Singer Sándor	5
Szépligeti Samu	2
összesen	91 korona

Bergstein Sándor csapot, tömlőt és rózsát ajándékozott az öntözéshez.

Heti krónika.

Személyi hir. Gróf Erdődy Sándor hétfőn városunkban időzött és másnap Somlyóvárra utazott. Hosszabb tartózkodásra vasárnap máj. 24-én érkezik ide.

Tanitó választás. Az elhalálozás folytán megüresedett tanitói állásra Káldon, máj. 21-én választották meg egyhangulag Werner Ernő devecseri tanitót, Werner Károly kertai tanitó fiát. Gratulálunk.

Ülvezőink figyelmébe ajánljuk a »Pénzintézetek ellenőrzése« czimű czikkünket melyet a Pesti Hirlapból vettünk át. Meggyőződhetnek arról, hogy a mi czikkeink sem voltak eddig alap nélkül. A takarékpénztárak működése mindig gyanus, ha az családias jelleget öltött, ezért foglalkozik ezzel a fővárosi sajtó is. Mi azt mondjuk, a régi rómaiak háza előtt az volt irva a bejáratnál: »Cave canem« óvakodjál a kutyától, »óvakodjatok az oly takarékpénztáraktól, melynek rossz a hire.«

Az iskolaszék elnöke nem mondott le, gondolkodási időt kért magának.

Követendő példa. Fehér István helybeli tanitó Kristóf István káplánnal szombaton Sümegre rándultak a Darnay muzeum megtekintésére, hol magyarázattal szolgáltak a növendékeknek. Ez a leghelyesebb ut a gyermek látókörének a bővitésére, megtudja érteni, mi az a muzeum, fel ébresztik az érzékét a művelődés iránt. Meggyőződnek arról, hogy mint halad az emberiség előre, s mily primitiv volt az őskorban minden, s igy ébred bennük a tudományszomj. A gyermeknek látni, hallani kell mindent. Az ily kirándulasokat ajánljuk a többi tanitóknak is.

Évzáró vizsga Hegedűs. A már országos hirü Gróf Batthyany Ervin által alapitott nyilvánossági joggal felruházott elemi iskolában máj. 21-én folyt le nagyszámu közönség jelenlétében az évzáró vizsga. A megye kiküldte Ősy Vendel h. tanfelügyelőt a kormány képviseletében, mint iskolalátogató ott volt Horváth Miklós. Fényes eredményről referálhatunk ez alkalommal. A növendékek minden kérdésre és minden tantárgyból szabatosan, határozottan és értelmesen feleltek. A tanfelügyelő nem egyszer intézett hozzájuk kérdést, de azok nem jöttek zavarba, hanem azonnal készen voltak a helyes felelettel. Kifogásolni nem lehetett semmit, még a rossz akarat is hajótörést szenvedett volna. Érdekes látványt nyujtott az ott megjelent szülők arca, midőn hallották gyermekeiket felelni. Mint válaszoltak a tanfelügyelőnek. Csak ugy sugárzott az. örömtől, hogy »nini az én fiam mily jól számol, mily jól tudja a történetet, még az adót is ismeri, hányféle. Ki volt Kossuth, Jókai, Deák, stb.« A legnagyobb dicsérettel halmozta el Hegedűs Lajos és Farkas Endre tanitókat a tanfelügyelő a meglepő eredményért. Elismeréssel adózott buzgó tevékenységükért s fáradozásukért, melyek eredménye a vizsganap. Megérdemelték. Tudatában voltak annak, hogy a közönség, a hatóság Argus szemekkel figyeli működésüket, kiváncsian lesték a vizsga eredményét. A fényes vizsga kielégitett mindenkit, mindent. Ezzel leküzdötték az előitéleteket azon iskola iránt. Mint győztesek haladhatnak ezen uton, melyen most haladnak. A közönség nem értette meg Gróf Batthány Ervin intentiójat, ha megértették, félreértették. Egy iskolát alapitott a községben a nép javára, melyben ingyen oktatják az elemi tantárgyakat s a slöjdöt is. Az iskola modern felszerelése páratlan s főuri bőkezűséggel lesz fenntartva, melyben hazafias irányban nevelik a gyermekeket. A grófnak kiterjed mindenre a figyelme. Külön orvosa van az iskolának, kinek kötelessége hetenkint a növendékeket megvizsgálni, a betegeket azonnal gyógykezelés alá venni a gróf költségén. Melyik iskolában van meg igy, hol van minden 28 növendéknek egy tanitó? Igen szép volt a slöjd kiállitás is. Érdekesnél-érdekesebb dolgokat láthattunk a növendékek kézimunkája közt. Volt ott tulipános láda, galambház, taliga, zsámoly, citera stb. Kiállitottak egy szép kocsit (bognár munka) melynek minden darabját más és más növendék készitette. Megemlitésre méltó még a sokféle papirmunka, az iskola épületének és a tanitói lakás mintázata. Meggyőződhettünk arról, hogy tényleg itt tanitottak a tanultak. A háziipar oktatása követendő példa másutt is. Bögötén tanitják csöndben, zajtalanul. Az idő meghozta Gróf Batthyány Ervinnek a babért. Néhány év előtt majdnem megkövezték ezen jótéteményeért, most hálával emlitik nevét. Sok ily grófot az országnak, egyes községeknek.

A horgászi ovszg. nőegylet f. évi máj. hó 24-én harang alap javára zártkörü tánczvigalmat rendez. Kezdete délután 4 órakor. Beléptidij: személyjegy 60 f., családjegy 1 kor. 20 fill. Felülfizetések a jótékonycél érdekében köszönettel fogadtatnak.

Azok a névtelen levelek. Elfogulatlan, objective tesszük kritika tárgyává az e héten forgalomba jött anonymleveleket. Mi a legcsunyább, legpiszkosabb eljárásnak tartjuk, orvtámadást intézni a névtelenség leplébe burkolózva egy egyén jellemé, becsülete ellen. Gyávaság az illetőtől, ki ezt megcselekszi, nem mer szembeszállani. Le az álarccal, nyilt sisakkal jöjjön a küzdőtérre! Ott mondja meg, ki mit cselekedett, ki követett el jellemtelenséget. Ezek a névtelen levelek a corruptio symptomai tünetei. Csak nemrég fordult elő, hogy egy pocsolyában fetrengve felnőtt egyén, kit egy uriember kipofozott, kiutasitott a lakásából, oly módon akarta megboszulni, hogy a cselédjével iratott neki piszkolódástól hemzsegő levelet. A cselédje háta mögé bujt. A levelet sokszorositattta és szétküldözgette, maga pedig eldicsekedett vele. Mikor kérdőre vonták, eltagadta, letagadta, épugy azok is eltagadták, akik kapták és másokkal közölték a tartalmát. Ezen korrumpalt viszonyok sanálasa a feladatunk közé tartozik szintén. A spártai nő, midőn fiát a háboruba küldte, egy kardot adott a kezébe ezzel a megjegyzéssel: »Vagy ezen hoznak fiam haza, vagy ezzel jösz haza«, vagyis »ugy hősi halált halsz a hazáért, igy mint győztes jösz vissza«. Ugy győzünk mi is, vagy elbukunk, de nem ismerünk megalkuvást. A gárda inkább meghal, de nem adja meg magát. — Kemény Simon és feleségéről névtelenül kapott állitólag rágalmazó leveleket a helybeli rabbi, amelyek reájuk nézve diffamálók, dehonestalók. A rabbi a képviselőtestület elé terjesztette, hogy tegye vizsgálat tárgyává. A bizonyiték a fő, álljon elő majd az irója, a »köztudat« nem elegendő. A községnek hasznára lesz akkor, ha tényleg bizonyitani tud. A képviselőtestület jogában áll a megtorló lépéseket megtenni oly tanitó ellen, aki nem érdemli meg azon állást, melyet betölt, vagy oly tettel lesznek köztudomásuak, melyek folytán állásától felfüggesztették. A szerkesztőség is kapott ily névtelen levelet Kemény Simon tanitóról. Mivel benne oly kifejezések vannak, hogy egy esetleges bűncselekmény kihatatásáról lehet szó, a nyomozás megindítása végett beküldtük a celldömölki szolgabirói hivatalnak. A kézimunkatanitónő tudtunkkal kegyelemből kap fizetést a gyermekek oktatásáért. Ha nem respektalja a hitközséget, visszaél a jószivűségével, nála az a bizonyos »köztudat« elegendő arra, hogy megfosszák attól a kegydijtól s ne engedjék meg, hogy a hitközség iskolájának a küszöbét átlépje. Talán jól értelmezik ezen keleti mondást: »Topschau vágojim horog«. Ugy látszik, Kemény Simon feje felett a hullámok készülnek összecsapni, hogy végkép eltemessék.

A rossz mostoha. Kovács József keresztúri lakos védeni akarta kedden este a mezőn az édes anyját a mostoha atyjával szemben, de vesztére, a mostohája egy vasvillával ugy elbánt vele, hogy kénytelen volt a csendőrséghez fordulni segélyért.

Tanulmányuti kirándulás. Szép és követésre méltó példát mutatott a napokban két derék tanitó. Varg. József karakói és Gyarmati Béla kereszturi tanitók iskoláik növendékeivel leutaztak Sümegre, ahol a Darnai-féle muzeumot, a sümegi várat és Sümeg egyébb nevezetességeit tekintették meg. A mai szemléltetve való oktatás azon elvét, hogy: »mindent a maga helyén szemléltess« — valósitották meg — hihetőleg szép eredménnyel. Ez az igazi tanitás. Nem pedig a holt betü bemagoltatása és a gyenge lélek öldösése, kinzása. Amit a gyermek a kiránduláson látott, az élénken fog élni képzeletében és nem fogja elfelejteni soha. E két derék tanitó példáját remélhetőleg még sok tanitó és gyakran fogja követni. Ugyan nem mindig a Sümegre való kirándulással, hanem a szabadban való szemléltető oktatással.

A nép szava. Valahol Mármarosban volt az orthodox zsidó hitközségnek egy szépszavu kántora.

Csakhogy erről a jeles egyházi férfiról ilyen rossz hirek szárnyaltak faluszerte.

Hogy kedveli a menyecskéket, korcsmázik, kártyázik, szombaton trefit eszik és a többi főbenjáró bünök. Ezek a hirek végre a jámbor, tudós és felettebb szigoru *rabbi* fülébe jutottak, aki maga elé citálta a nagy bünöst, elsorolta közszájon forgó bünlajstromát s ide végzett:

— Egy kántornak nem szabad ilyeneket cselekedni, mert ő egy egyházi személy, akitől hittörvény hü, tiszta életet várunk. Az ezennel el van csapva..

A kántor rémülten összecsapta a kezét s rémülten elkezdett esküdözni, hogy mindazon gonosz hirekből *egy szó sem igaz.*

A bölcs rabbi erre méltatlankodva kitört:

— Mit, még igaz is legyen? Nem elég, hogy az egész hitközség beszéli! (Borszem Jankó.)

Csendélet Bögötén. Horváth Miklós bögötei lakos cselédje Kis János, rossz viszonyban volt Nagy Istvánékkal. Május 16-án a gyerekek miatt szóváltás támadt köztük; »ez sem enged az sem hagyta,« végre Kis János felkapott egy hámfát és azzal Nagy Istvánnét ugy elverte, hogy most kénytelen az ágyat nyomni. Az eset különben a csendőrség kezébe került.

A kedves sógor. E hó 8-án reggel 7 óra tájban alaposan helybe hagyta Gájer Boldizsár a kedves sógorát Sali Jánost egy hatalmas sulyokkal. Valami vagyoni osztozkodás miatt haragudtak egymásra s most a celldömölki biróság elé kerülnek, hacsak addig ki nem békülnek.

Lopás. Tóth Zsuzsanna jánosházai asszony igen gyakran eljárogatott Tóth Józsefné ugyancsak jánosházai asszonyhoz. De nem csak beszélgetni járt, hanem más egyébért is. Ugyanis az ő kulcsa nyitotta Tóthné szekrényének az ajtaját. Ezt tudva, ha lehetett be-benézett a szekrénybe és két alkalommal 20 és 50, összesen 70 korona készpénzt kinézett a szekrényből. A tekintgetésnek folytatása Szombathelyen lesz, de ott valószinü a dutyi ajtaján fog betekinteni.

Egy ügyes fiu tanulóul felvétetik. Bővebb értesités nyerhető kiadóhivatalunkban.

CSARNOK.

Krónika.

Az öregek azt hajtogatják,
Hogy a föld lassacskán kihül.
Hogy minden évben hidegebb lesz,
S egyszér majd menthetetlenül
Megfagy minden köröskörül.

Okoskodásuk most az egyszer
Szégyenletes blamázsra vált,
Mert im a minap megjelentek
Egymásután a fagyos szentek,
És hoztak forró napsugárt.

Pongrác, Szervász és Bonifác
Tréfára fogták most a dolgot;
A három szent, amerre bolygott;
Hideg, rideg szélvész helyett
Vidáman, pajkosan mosolygott.

Erdeklődtem, hogy e csodának
Az oka vajjon mi lehet?
S amint szokásban van minálunk
Meginterjuvoltam a legfőbb,
Legilletékesebb helyet.

S megtudtam, hogy a fagyos szentek
A minapában sztrájkba mentek,
S a sztrájk nyomán megszületett
A fagyos szentnek nevezett
Hatalmas nagy szakszervezet.

Mert Szervász, Pongrác s Bonifác
Immáron öntudatra ébredt?
S öntudatos szentnél az első,
Hogy hive a béremelésnek,
S a bőrében sohase fér meg.

És minthogy legfelsőbb helyen
Kérelmünket nem honorálták,
Sztrájkolnak véglehelletig,
A mig csak meg nem érkezik
A legmagasabb leirat, hogy
Kérelmük teljesittetik.

Áristomban.

Irta: **Szász József.**

Elcsendesült minden a kaszárnyában. Kilenc óra elmult, elfujták a takarodót. Valahány trombitás van az ezredben: mind fujta, valahány dobos van: mind verte.

Erről tudják meg a városban, hogy főhadnagy ur, Kaszovics, kaszárnya-inspekciót tart. Csak ő szokta az ezred valamennyi trombitásával, valamennyi dobosával a takarodót fuvatni, veretni.

Az esti takarodó után egyszerre kialusznak a legénységi szobákban a petroleumlámpák. Kommandószóra fujják el a szobainspekciósok. Mert a lámpagyujtás, lámpaelfujás és tisztitás: a szobaordinánc kötelessége, ő felel érte, ha két perccel később alszik ki kilenc óra után és ő lakol érte, ha kapitány ur, Komorcsák, egy mákszemnyi füstöt felfedez az üvegén.

Sok minden okosságot és bolondságot lehet elkövetni kommandószóra, de aludni még sem lehet. Hiába parancsol pont kilenc órára álmot a szemekre a reglama: az álomnak csak nem tud parancsolni.

Szombat este van, holnap vasárnap reggel, nincs se kirukkolás, se reggeli testgyakorlát. A rendesnél másfél órával lehet többet aludni s tán ez az oka, hogy nem álmosak a legények. Nyugtalanul hánykódnak az ágyakban, nem tudnak aludni. Tanulni nincs kedvük. A tiszt urak neveit már ugy, ahogy megtanulták, németül is tudnak már jólrosszul, ki huszig, ki harmincig olvasni. Mit csinálhat már most az éjjeli sötétben?

Ilyenkor mesét hallgat a katona.

Egy mesél, a többi pedig áhitattal hallgatja.

A mesemondó, vagy ahogyan ők mondják: az istóriás, káplár ur, Greguss a századnál. Becsületes asztaloslegény otthon és a jó Isten a megmondhatója, hol szedett magába annyi teméntelen mesét. Most a harmadik esztendejét szolgálja és ez idő alatt elmondott már vagy ötszáz mesét, de még mindig tud ujakat. Most is a káplár ur kezd mesélni.

Bendeguz magyar vezér fiáról, a daliás Elemérről, aki hirt-nevet szerezni indult el atyja udvarából. Utközben találkozott Arimánnal, a lelketlen zöld vitézzel s Ogluval, a kegyetlen vörös vitézzel. Rettegett erős bajnok mindakettő. A vitéz Elemér viadalra kél velük. Délben kezdődött a harc s még késő éjjel is csattogtak, villámlottak a kardok. A környék lakosai a harcoló vitézek köré gyülekeztek s térdepelve imádkozták a magyar vitéz diadaláért. Isten meghallgatta imájukat, mert Elemér előbb Ármint győzte le, aztán Oglunt tette harcképtelenné.

A legények áhitattal hallgatják az istóriást. Káplár ur, Geguss, azért mégis többször megszakitja a mesét s elkiáltja magát:

— Csont!

A katonák kórusban válaszolnak rá:

— Hus!

Ez arra való, hogy a mesemondó lássa, figyelemmel hallgatják-e szavait. Ezért kiáltja, hogy: csont, s ezért válaszolnak rá, hogy: hus. Miért igy ennek okát ők maguk sem tudják adni. Amelyik nem válaszol, azt bizonyosan elnyomta a buzgóság. Hogy ez a szerencsétlen sem alszik el többet mesemondás közben, az egészen bizonyos. Az összehajtott köpenyeggel ébresztik fel, vagy pedig csillagot rugatnak vele.

A mese jó altató szer. Jól alszik utána a katona is.

Pár perc alatt mély álomban van az egész század és ezerféle horkolása hallatszik a folyosóra, ahol az inspekciós altiszt unalmában azt találgatja, melyik kinek a horkolása. Olykor kihallatszik egy-egy ijedt kiáltás is:

— Hus!

Aki kiáltotta, az felriadt álmából s hirtelenében azt gondolta, hogy mese közben aludt el.

Vasárnap reggel tisztán, ragyogóan kapitány ur, Komorovcsák elé áll a fél század. Kimaradási engedélyt kér a kapitány urtól, ki éjfélig, ki éjfélutánig. Hajnalig egy se kér, mert jól tudja, hogy akkor engedély helyett áristomot kap a kapitány urtól. Komorovcsák mindeniket megkérdi:

— Van-e szeretőd?

Ha a katona azt válaszolja, hogy nincsen, nem kap engedélyt a kimaradásra, csak éjjeli 11 óráig. Mulatásra, korcsmázásra elég ennyi idő is. Ha pedig azt válaszolja, hogy igenis van szeretője, akkor se kap tovább engedélyt tizenegy óránál. A kapitány urnak az az elve, hogy még éjfél előtt lefekküljön a katona, különben másnap rosszul végzi a gyakorlatokat. Ezért kell tizenegy órára minden emberének a kaszárnyában lenni.

Mielőtt a rapport szétoszlana, a kapitány ur teljes komolysággal megintí őket, hogy a városban tisztességesen, katonákhoz méltóan viselkedjenek. A korcsmában ne verekedjenek, vagy ha már verekesznek, jól vigyázzanak, hogy ki ne kapjanak. Megverve vissza ne térjen egy se, mert ezt ő saját két kezével üti agyon.

A legények szót fogadnak a kapitány urnak. Nem abban, hogy nem verekszenek, hanem abban, hogy nem hagyják magukat megverni. Ha félliter bort felöntött, senkitől sem ijed meg a magyar katona. Ne is menjen ilyenkor a korcsma tájékára se horvát, se muszka, vagy ha már odamegy, meghuzza magát, mert megmutatják a magyar legények, ki a legény a csárdában. Hiába keresi aztán másnap polgári hatóság, rendőrség, ki volt a korcsmai virtuskodó. No hiszen jó helyen keresi! Ha ítéletnapig mindig keresi, akkor se találja meg. Mert az egész század megesküszik, hogy pontban kilenc órakor mindenki otthon volt. Őrmester ur, Sólyom, pedig még le is vezeti az egész századot az udvarra, keressék ki, mutassák meg, melyik volt a korcsmai vitéz? Ezt ugyan meg nem találja senki.

Őrmester ur, Sólyom, maga gondoskodott róla, hogy meg ne találják. Leküldötte a század konyhájába, segitsen krumplit hámozni a szakácsoknak..

Fél-e a büntetéstől a katona?

Ez attól függ, milyen a büntetése.

Az öreg katona azt tartja, hogy akkor piheni ki magát legjobban, mikor áristomban van. És éppen azért egy cseppet se bánná ha hét napból hat napot ottan kellene tölteni. Csak vasárnap engedjék ki, hétfőre belül ujra szivesen.

(Folyt. kov.)

Azt beszélik . . .

Azt beszélik, hogy itt a héten néhány asszony folyton ezt monologizálta: »Átugrottam a palánkon, átesém,
Hogy megingott bele májam és vesém.«

Azt beszélik, hogy itt sokan felütik a fejüket, ha adni kell, ha kérni kell, akkor alázatosak.

Azt beszélik, hogy itt sok hive akadt az uj vendéglő miatt az alkohol ellenes mozgalomnak.

Azt beszélik, hogy egy asszony a felebarátaira már nem haragszik, hanem szánni tudja őket, mivel ő maga is szánalomra méltó.

Azt beszélik, hogy a névtelen levél itt nem ujság.

Azt beszélik, hogy némely gavallér 5 krért is udvarol.

Hirdetéseket
felvesz a kiadóhivatal.

Gabona-árak.

— 1908. május 19-én. —
Salzberger Rudolf jelentése szerint:

Buza	22·40	22·60	korona.
Rozs	18·60	18·80	»
Árpa	14·40	14·50	»
Bab	14·—		»
Tengeri	14·—	14·20	»

pr. 100 kgrm.

Kevés hozatal, irányzat szilárd.

KEDVEZMÉNY LAPUNK ELŐFIZETŐINEK!!

BÉVÁRDY GYULA
RÓZSI
ÉS EGYÉB ELBESZÉLÉSEK
cimmel novella-kötetet adott ki. A száznál több oldalra terjedő kötetben egy csomó igen sikerült elbeszélés van, melyekben az iró megfigyelései, impressiói annyira figyelemreméltók, hogy bátran s a legmelegebben ajánljuk a kötetet kedvezményül lapunk olvasóinak.

Mindenki, aki lapunkra előfizet, megkapja a művet, ha ezen igényét velünk közli s 40 fillér díjat hozzánk beküldi.

A mű bolti ára:
2 korona.

DINKGREVE NÁNDOR
könyvnyomdája és papirkereskedése
CELLDÖMÖLK (Kossuth-utca.)

Könyvek, lapok, hivatalos nyomtatványok, számlák, falragaszok, üzleti levélpapirok, boritékok, névjegyek, lakodalmi és báli meghivók divatos kiállitásban, jutányos áron, pontosan készittetnek.

Takarékptári zárszámadások, üzleti fő- és segédkönyvek, gyászjelentések, folyóiratok, szövetkezeti nyomtatványok, eljegyzési tudósitások és minden egyéb nyomtatványok a legizlésesebb kivitelben!

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy helyben, egy a mai kor igényeinek megfelelő

cipészműhelyt

rendeztem be.

Készitek mindenféle uri-, női- és gyermek cipőt, ugyszintén javitások is a legmérsékeltebb árak melletí elfogadtatnak.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Tisztelettel: **BRAUN JAKAB**
Jánosháza, Szabó kovácsféle ház, Stern bőrös mell.

Eredeti svéd gyártmányu

Bolinders nyersolaj-Motorok és Lokomobilok.

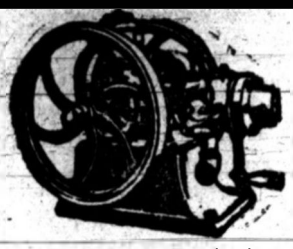

Legolcsóbb üzem már kis motoroknál is.

Költség 12 HP motornál évi 3000 munkaórára:

Bolinders nyersolaj mótornál nyersolajra ca. 1260 korona, Benzinmótornál adómentes benzinre ca. 2500 korona, Gőzgépnél szénre és fűtőre ca. 3000 korona.

Tehát a Bolinders mótor ára teljesen kifizetődik az elért megtakaritásban.

Ca. 4,½ év alatt benzinmotorral szemben, ca. 3,½ év alatt gőzgéppel szemben. Pénzügyőri ellenőrzés nincsen. — Kezeléshez nem kell gépész. — Könnyen kicserélhető alkatrészek. — Gyors üzembehelyezés. — Robbanás nyersolajnál kizárva. — Csekély hűtővíz-fogyasztás. — Önműködő központi kenés. — Legjobb hajtóerő **bármely üzemhez.** — Nyersolaj-lokomobilokat cséplőgépekkel is szállitunk.

Referenciákkal, szakszerű felvilágositásokkal, ismertető prospektusokkal s ajánlatokkal dijmentesen szolgálunk

Schvarcz József és Társa, gépraktár és műszaki iroda. Motor osztály

BUDAPEST, Váci-körut 26.

Távirati cim: USZÓ, Budapest.

Pénzkölcsön!

20,000,000 korona, áll rendelkezésre 1600 koronán felüli törzsfizetéssel biró **köztisztviselőknek, katonatiszteknek és napidijasoknak** kötelezvényre. **Váltó nem kell!** Megkeresésnél közlendő: életkor, törzsfizetés és szolgálati idő.

Jelzálog kölcsön:

földekre és jó helyen fekvő értékes bérházakra 4%-os 10—60 évig terjedő törlesztésre. Jutalék utólagos. Válaszbélyeg.

Országos Hitel és kölcsönző vállalat

BUDAPEST, VI., Izabella-utca 67.

Telefon: 101—28.

10,000 db. készlet. **Szegfű és Rózsa.** 10,000 db készlet.

SKORKA JÁNOS rózsa- és szegfű-telep tulajdonos ajánl direkt külországokból beszerzett **óriás virágu Rem. szegfűket** és nyakba nemesitett **bokorrózsákat.** E nagy készlet miatt egy ideig 30 százalékot engedélyezek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve!

Több dijjal kitüntetett **nagy virágkötészetemben** mindenféle **csokrok, koszorúk** mélyen leszállitott árakon készittetnek. — **Tenyésztő** telepemről vágott **virágjaimat** és begyökeresedett cserepekben nyiló **rózsákat szegfűket, jácintokat** stb. a legolcsóbb napi árakon szállitom.

Sok nemes faju **szegfűmagvaimról** szóló névárlappal készséggel szolgálok.

Skorka János

5 holt rózsa- és szegfű-telepe, B.-SZARVASON.

Vendéglő átvétel Jánosházán.

A n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy Jánosházán a

„KORONA"-VENDÉGLŐ- ÉS ÉTTERMET

melyben 10 hónapig mint főpincér működtem,

1908. május hó 15-én átvettem s saját nevem alatt tovább fogom vezetni.

Iparkodni fogok a n. é. közönség legmagasabb igényeinek is megfelelni. Nagy sulyt helyezek a konyhára, nálam mindenkor kitünő izletes ételek lesznek kaphatók. **Kitünő nemlyei és balatonmelléki borok. Naponta friss sör Figyelmes és lelkiismeretes kiszolgálás.** A n. é. közönség jóindulatát és támogatását továbbra is kérve maradok tisztelettel:

Jánosháza, 1908. máj. hó.

RITTER IMRE
a „Korona" vendéglő és szálloda bérlője.

Családi körülményeim miatt átadtam a **„KORONA"-vendéglőt Ritter Imrének**, ki 10 hónapig közmegelégedésre vezette mint főpincér. Midőn megköszönöm a n. é. közönség eddigi támogatását és jóakaratát irányomban, kérem azzal Ritter Imrét i megajándékozni.

Tisztelettel:

Özv. Tóth Gyuláné
a »KORONA« vendéglő volt bérlője.

Nyomatott Diskereve N. könyvnyomdájában Celldömölk.